

Розділ IV. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

doi: 10.15330/msuc.2020.23.75-80

Галина Білавич,

доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки початкової освіти, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (м. Івано-Франківськ, Україна)

Halyna Bilavych,

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of Department of Pedagogy of Primary Education, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Ivano-Frankivsk, Ukraine)
ifosuhcvas@gmail.com
ORCID: 0000-0002-1555-0932

Борис Савчук,

доктор історичних наук, професор кафедри педагогіки та педагогічного менеджменту імені Богдана Ступарика, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (м. Івано-Франківськ, Україна)

Borys Savchuk,

Doctor of History, Professor Department of Pedagogy and Pedagogical Management named after Bogdan Stuparik, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Ivano-Frankivsk, Ukraine)
boris_savchuk@ukr.net
ORCID: 0000-0003-2256-0845

Василь Ільницький,

доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (м. Дрогобич, Україна)

Vasyl Ilnytsky,

Doctor of History, Professor, Head of History of Ukraine Department in Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University (Drohobych, Ukraine)
vilnickiy@gmail.com
ORCID: 0000-0002-4969-052X

Надія Федчишин,

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри іноземних мов,
Тернопільський національний медичний
університет ім. І. Горбачевського
(м. Тернопіль, Україна)

Nadiya Fedchyshyn,

Doctor of Pedagogic, Professor,
Head of the Department of Foreign Languages,
I. Horbachevsky Ternopil National Medical University
(Ternopil, Ukraine)
fedushunno@tdmu.edu.ua
ORCID: 0000-0002-0909-4424

УДК 378.016:811.161.2

КУЛЬТУРА НАУКОВОГО МОВЛЕННЯ МАЙБУТЬОГО МАГІСТРА ЯК СКЛАДНИК ЙОГО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Анотація. Стаття присвячена проблемі формування культури (екології) наукового мовлення майбутніх магістрів. Спостереження за мовним освітнім середовищем вишу, а також власний досвід редагування наукових текстів дали підстави для висновку, що рівень наукового мовлення (як усного, так і писемного) майбутніх магістрів є здебільшого середній, а то й низький. У статті проаналізовано типові помилки в студентських наукових текстах, зазначено їх причини та окреслено шляхи їх усунення. За результатами дослідження з'ясовано, що найбільше проблем при укладанні наукового тексту в здобувачів виникає в ділянці терміносистеми, доборі потрібних термінів, умінні правильно ними оперувати, коректно перекласти українською той чи інший термін з російської чи англійської мов, урешті, зредагувати науковий текст. Великий відсоток помилок (94%) зумовлений інтерферентними явищами внаслідок інтенсивного впливу російської мови, якого постійно зазнає українська наукова мова. Переконані, що вміння правильно укладати наукові тексти уможливають магістрантам глибше засвоїти навчальний матеріал, підвищити якість навчального процесу, сприятимуть формуванню власного наукового стилю та загалом формуванню національно-мовної особистості науковця-початківця.

Ключові слова: культура наукового мовлення, майбутній магістр, професійна компетентність, мовні помилки, науковий текст.

SCIENTIFIC LANGUAGE CULTURE OF THE FUTURE MASTER AS A COMPONENT OF HIS PROFESSIONAL COMPETENCE

Abstract. The article is devoted to the problem of formation of scientific language culture (ecology) of the future masters. The authors define the culture (ecology) of the Ukrainian scientific language as the perfect level of knowledge of scientific language of the future masters, in particular the norms of the Ukrainian literary language, scientific style, and its varieties.

The study results showed that the level of scientific language (both oral and written) of the future masters is mostly average and low. The material for the study was the scientific texts of undergraduates: master's theses, articles, scientific reports, etc. (total 210 units). We analyzed them to identify linguistic and stylistic errors. We also conducted a survey (oral and written) of the future masters, the purpose of which was to identify the state of mastery of scientific Ukrainian language. According to the respondents, usually the majority of teachers (57%) does not pay attention to the language side of scientific work. 43% of undergraduates said that their supervisors pointed out errors in the text of the work and encouraged them to edit the scientific text.

The article analyzes typical errors in students' scientific texts, indicates their causes and outlines ways to eliminate them. It was found that most mistakes in master's theses and scientific articles of students occur when choosing the right terms; students often do not know how to use them properly, nor correctly translate into Ukrainian a term from Russian or English. There is a need to edit a scientific text. The large percentage of errors (94%) is due to the influence of the Russian language, which is constantly experienced by the Ukrainian scientific language.

We also asked undergraduates whether they had enough of the knowledge they received at the university to write a master's thesis. 76% of respondents emphasized that in the course of studying the discipline "Fundamentals of Scientific Research" teachers usually "did not pay much attention" to the linguistic and stylistic editing of a scientific text. In our opinion, it would be expedient to teach this subject to a philologist who would emphasize to students the norms of the Ukrainian scientific language. It is also worth offering undergraduates an elective course on the basics of scientific text editing. These and other measures would contribute to the formation of scientific language culture of the future masters.

Keywords: scientific language culture, future master, professional competence, language errors, scientific text.

ВСТУП

Постановка проблеми. Актуальність порушеної проблеми зумовлена низкою чинників, ідеться насамперед про зростання ролі культури наукової мови у становленні професійної компетентності майбутнього магістра та формуванні його як національно-мовної особистості, що передбачає формування позитивної мовної поведінки в процесі ефективної наукової діяльності: володіння науковим стилем, методологією наукової творчості, уміннями здобувати, аналізувати, систематизувати, класифікувати, синтезувати наукові факти, оформлювати результати наукової діяльності відповідно до вимог, які ставляться до наукових текстів, тощо (Білавич Г., 2016). За визначенням О. Семенов, завдання культури наукової мови полягає в нормативному застосуванні «наукової мови в усній і писемній, діалогічній і монологічній формах, високий рівень мовнокомунікативної культури» (Семенов О., 2010, с. 6), у вивченні закономірностей побудови наукового тексту на всіх рівнях мовної системи. Культура наукової мови – це складний феномен, що охоплює низку складників: нормативний, комунікативний, етичний, прикладний аспекти. Надалі ми розглянемо тільки нормативний аспект цієї проблеми, який передбачає знання магістрантом літературних норм мови і вміння застосовувати їх у науковій діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Учені-мовознавці активно звертаються до проблеми української наукової мови (Ф. Бацевич, Т. Гриценко, А. Коваль, Л. Кравець, Л. Мацько, Г. Онуфрієнко, А. Погрібний, О. Пономарів, О. Семенов та ін.), наголошуючи, що необхідним складником високої культури української наукової мови є ґрунтовна мовнокомунікативна підготовка, доцільне та вміле послуговування нормативною національною науковою мовою. У контексті цієї проблеми чимало вітчизняних дослідників (Мірченко М., 2014) слідом за зарубіжними вченими (Fill A., 2001; Naugen E., 2001) актуалізують проблему екології мови. Відзначаємо передовсім напрацювання співробітників Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні (Б. М. Ажнюк, Л. Ажнюк, Л. Андрієнко, Л. Белей, О. Михальчук, О. Скопненко, О. Тараненко, О. Тищенко-Монастирська та ін.) (Екологія мови і мовна політика, 2012), які порушують питання екології мови та мовної політики в сучасному суспільстві, але питання екології української наукової мови глибоко вченими не розглядалося.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ - проаналізувати типові помилки в наукових текстах магістрантів, з'ясувати їх причини та окреслити шляхи їх усунення.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Складні умови розвитку українського суспільства, яке прагне інтегруватися до нового, відкритого світу, не могли не вплинути певним чином на соціокультурну цілісність української нації та притаманне їй світосприйняття, основою яких є мова і культура. Сучасний стан української мови, її соціально-політичний статус не може не викликати серйозного занепокоєння, оскільки мова є не сталим, а динамічним соціальним явищем, то, контактуючи в ході суспільно-історичного розвитку з іншими мовами (особливо враховуючи географічне положення України та її кордони з багатьма європейськими країнами), вона не може не зазнавати певних змін, трансформації та модифікації (Екологія мови і мовна політика в сучасному суспільстві, 2012, с. 6). Закономірно, що об'єктивними зовнішніми чинниками, що впливають на стан української мови, є історично зумовлений зв'язок з російською мовою та нашарування росіянізмів; процеси глобалізації і тотальної «вестернізації» українського суспільства, що призвели до неврегульованого неадекватного вживання англійських слів, часто-густо спотворених; зниження з-поміж студентства інтересу до друкованого слова (на противагу електронним засобам інформації) тощо. Поряд із цим подекуди приховану небезпеку становить недбале ставлення до української мови та таке ж недбале її використання представниками низки професій, для яких мова є частиною фаху (преса, радіо, телебачення, видавничі справи, відділи зв'язку з громадськістю, посадові особи тощо). Ідеться про культуру мови як високий рівень комунікативної якості і дотримання певної норми (Екологія мови і мовна політика в сучасному суспільстві, 2012, с. 7).

Під культурою (екологією) української наукової мови розуміємо досконалий рівень мовнокомунікативної підготовки майбутнього магістра, яка передбачає дотримання нормативності української літературної мови, володіння науковим стилем; уміння висловлюватися правильно й виразно, використовуючи за призначенням різні стилістичні мовні засоби наукового стилю, вільно послуговуючись нормативною українською науковою мовою в усіх підстилях у письмовій та усній формах.

На наше глибоке переконання, між мовною якістю наукового тексту та його теоретичною та практичною значущістю є певний зв'язок. Однак реалії сьогодення засвідчують низку актуальних проблем, спричинених низьким рівнем володіння мовнокомунікативною стилістичною компетентністю дослідників-початківців (магістрантів) (та й не тільки їх) – укладачів наукових текстів.

До негативних явищ у цій ділянці відносимо й домінування в міжнародному науковому середовищі англійської мови як універсальної мови обміну науковими досягненнями та інформацією, що несе в собі ризик утруднень для повноцінного розвитку української наукової мови. Іншою причиною, яка є вагомою перешкодою на шляху до розвитку й удосконалення української наукової мови, є наявність в українській науковій термінології великої кількості кальок з російської мови, які вітчизняними дослідниками сприймаються як норми, що аж ніяк не сприяє формуванню національно-мовної особистості майбутнього вченого.

У таких інтерферентних та асиміляційних явищах на полі наукової української мови є певні ризики, пов'язані з утратанням національною мовою статусу мови наукового мислення: «знижується використання її епістемічної (пізнавальної), науково-мисленнєвої, когнітивно-творчої, креативної функцій для задоволення соціальних,

когнітивних, гносеологічних, комунікативно-прагматичних потреб особистості та соціуму» (Семеног О., 2010, с. 6). Зважаючи на це, можна стверджувати, що проблема культури української наукової мови набуває статусу державної ваги. Ще 2002 р. провідний мовознавець О. Сербенська актуалізувала питання екології мови, оприлюднивши свої міркування у статті «Сучасна українська термінографія і проблеми екології мови», де обґрунтувала введення до наукового вжитку терміна «екологія мови» (Сербенська О., 2018). Мовна ситуація України має свою специфіку, що є результатом багатовікового адміністративно-державного, політичного, інформаційного та пов'язаного з ними психологічного тиску на українців, їхню мову і культуру, сильні рецидиви чого відчутні навіть у роки новітньої державності.

Нині, як зазначалося вище, окремі реалії суспільного життя дають підстави стверджувати, що процес екологізації мовного середовища, для формування якого упродовж останніх сторіч в Україні виникали надзвичайно несприятливі обставини, вступив у свою нову фазу. Розгорнуто, до прикладу, окрім іншого, велику роботу для подолання суржику, стабілізації норм літературної мови, збереження її специфічних особливостей. Ці та низка інших важливих чинників своєрідно спроектувалися на термінографію останнього двох десятиріч. Насамперед відзначмо, що робота над вивченням і пошуками українських термінів (найчастіше відповідників до іншомовних) вийшла за межі чисто лінгвістичних зацікавлень; вона активізувала спеціалістів різних галузей знань, засвідчила їхнє прагнення заповнити відповідні ніші, дати основу для утвердження української мови в різних сферах, виробити засади – хай де в чому й дискусійні – розвитку української наукової мови (Білавич Г., 2019, с. 27-39).

Вочевидь, велику справу в утвердженні української наукової мови і виробленні термінології роблять переклади наукових праць, однак тут потрібні ще великі зусилля. Відчутним є прагнення активізувати природні для української мови стійкі вислови, уникати російських синтаксичних блоків, які, по суті, лише заповнювали українськими словами, адже в нашому науковому мовленні – і писемному, а частіше в усному – ще чимало канцеляризмів, калькованих з російської. У статті «Сучасна українська термінографія і проблеми екології мови» авторитетна науковиця О. Сербенська наводить окремі приклади ненормативних словосполук, які трапляються в науковій термінології: ведуча організація (треба: провідна установа), відпала необхідність (варто активізувати: немає потреби), в силу закону (на підставі закону), в силу обставин (через обставини, з огляду на обставини), в строгому смислі слова (у точному значенні слова), вступати в силу (набувати чинності), завідуючий відділом (завідувач відділу), залишаємо за собою право (застерігаємо собі право), немає смислу (немає сенсу), підпис завіряю (підпис засвідчую), по крайній мірі (принаймні, щонайменше), попереджати хворобу (запобігти хворобі), рівні по величині (однакові (рівні) за розміром (за обсягом), служити підставою (бути підставою), співпадіння обставин (збіг обставин), у письмовій формі (у писемній формі), у протилежність (на противагу), у цьому відношенні (щодо цього, з цього погляду), це не має відношення до справи (це не стосується справи), це не рахується (це не береться до уваги), явна помилка (очевидна помилка), як нами вже відзначалось (як уже відзначено, як ми відзначили), необхідно зазначити (потрібно, треба, є потреба зазначити), крайня необхідність, немає необхідності, при необхідності (замість конечна потреба; немає потреби, не треба, не варто; якщо (коли) треба, якщо (коли) є потреба) (Сербенська О., 2018). У мовній практиці ще не позбулися кальки учбовий. Навіть видано «Англо-український учбовий словник» (Англо-український учбовий словник, 2000).

Матеріалом для дослідження слугували наукові тексти магістрантів: кваліфікаційні роботи, статті, наукові доповіді тощо (загальна кількість 210 одиниць), які ми аналізували на предмет виявлення мовно-стилістичних помилок. Також проводили опитування (усне й письмове) майбутніх магістрів педагогіки ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (далі – ПНУ), метою якого було виявити стан володіння науковим українським мовленням, з'ясувати мовленнєвий простір магістрантів. Як зазначили респонденти – учасники дослідницького проекту, зазвичай на мовний бік наукової роботи більшість викладачів (57%) не звертає уваги. 43% магістрантів зазначили, що їхні наукові керівники вказували на помилки в тексті роботи та спонукали зредагувати належним чином науковий текст. Звідси увиразнюється суперечність, яка склалася в теорії і практиці формування національно-мовної особистості майбутнього магістра. З одного боку, у методичній літературі різного рівня та змісту наголошується на дотриманні наукового стилю викладу матеріалу, необхідності мовностилістичного редагування тексту, з іншого боку, не всі викладачі вишу звертають увагу на мовний аспект наукової роботи.

Ми з'ясували також у магістрантів, чи достатньо їм здобутих у стінах вишу знань для написання магістерської роботи? 76% респондентів підкреслили, що в курсі вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень» на мовностилістичне редагування наукового тексту зазвичай викладачі, які читали цей курс, не «особливо акцентували увагу». На нашу думку, доцільно було б цей предмет викладати фахівцеві-філологу, який би, окрім іншого, актуалізував знання студентів з ділянки нормативного наукового мовлення.

Також доречним видається запропонувати магістрантам курс за вибором з основ редагування наукового тексту, де б здобувачі черпали знання та формували навички в галузі мовностилістичного редагування та перекладу наукового тексту. Не зайвим було б призначити додаткового рецензента (філолога за фахом) для автора магістерської роботи чи наукової статті.

Спостереження за мовним освітнім середовищем вишу, а також власний досвід редагування наукових текстів дали підстави для висновку, що рівень наукового мовлення (як усного, так і писемного) майбутніх магістрів є здебільшого середній, а то й низький. Чи не найбільше проблем при укладанні наукового тексту в здобувачів виникає в ділянці терміносистеми, доборі потрібних термінів, умінні правильно ними оперувати, коректно

перекласти українською той чи інший термін з російської чи англійської мов, урешті, зредагувати науковий текст. Великий відсоток помилок (94%) зумовлений інтерферентними явищами внаслідок інтенсивного впливу російської мови, якого постійно зазнає українська наукова мова. Переконані, що вміння правильно укладати наукові тексти уможливають магістрантам глибше засвоїти навчальний матеріал, підвищити якість навчального процесу, сприятимуть формуванню власного наукового стилю та загалом формуванню національно-мовної особистості науковця-початківця.

Наведемо окремі найтипівші помилки, які виявили у кваліфікаційних роботах магістрантів. Так, у вступній частині наукових праць трапляються такі з них: актуальність обумовлена (треба зумовлена), дана проблема – ця (порушена) проблема, ряд вчених вирішують дану проблему у своїх роботах – низка вчених розв'язують цю проблему в працях, виходячи з об'єкту та предмету дослідження – з огляду на об'єкт та предмет дослідження, ціль досягнута – мети досягнуто, у магістерській роботі поставлені наступні задачі – у магістерській роботі поставлено такі завдання, актуальність спричинена наступними факторами – актуальність спричинена такими чинниками, вчені відмічають – учені відзначають, відповідно до об'єкту та предмету дослідження – відповідно до об'єкта та предмета дослідження, чисельні роботи – численні праці, не дивлячись на те, що ... – попри те, незважаючи на те, усупереч тому, в експерименті було задіяно 120 чоловік – до експерименту було залучено 120 осіб, константувальний експеримент – констатувальний, констатуєчий – констатувальний, формуючий – формувальний експеримент, оздоровчі технології – оздоровлювальні, експериментальну базу складають – експериментальну базу становлять, біля 20 % - близько 20%, здоров'язберігаючі – здоров'язберігальні, навколишнє середовище – довкілля, експеримент проводився на протязі – експеримент проводили впродовж, 10 чоловік, що складає 8% – 10 осіб (юнаків і дівчат; учнів; школярів), що становить 8%, отримати знання – здобути знання, здобуті навички – сформовані навички, заключення – висновок, характерний студентів – характерний для студента, властивий для респондента – властивий респондентів, притаманний для майбутнього ученого, притаманний майбутньому вченому, з однієї сторони – з одного боку, з другої сторони – з іншого боку, в залежності від – залежно від, у відповідності – відповідно до, в цій області науки – у цій галузі науки, координуюча рада – координаційна рада, згідно закону – згідно із законом, відповідно постанові – відповідно до постанови, завдяки цьому – завдяки цьому, автор у праці говорить – автор у праці наголошує, зазначає, підкреслює, вчений відмічає – учений зазначає, ми прийшли до висновку – ми дійшли висновку, дана проблема знаходиться в полі зору – ця проблема є (перебуває) у полі зору, кидається в око – упадає в око, оточуючі фактори – чинники, що оточують, існуючі теорії (підходи, думки) – відомі теорії (підходи, думки), активізуючі засоби – засоби, що активізують, більш точніший показник – більш точний (точніший) показник, опанувати знаннями – опанувати знання, самий вищий рівень – найвищий рівень, запобігати хворобу – запобігти хворобі, набувати досвід – набувати досвіду, вищий середнього – вищий від середнього, діючі закони – чинні закони, розставити по алфавіту – розташувати за абеткою (алфавітом), за виключенням даних авторів – за винятком цих авторів, ми виділили наступні ознаки – ми виокремили такі ознаки, вузи України - виші (ВНЗ) України, дані приведено в таблиці – дані наведено в таблиці, учбовий процес – навчальний процес, причини конфлікту – причини конфлікту, питання являється не вирішеним – питання є нерозв'язаним, і так далі – і так далі, аналогічний процесу – аналогічний до процесу, звідси витікає – звідси випливає (виходить), ми вияснили – ми з'ясували, на протязі учбового року – протягом (упродовж) навчального року, учбові програми – навчальні програми, приймали участь у експерименті – брали участь у експерименті, проведені міроприємства – проведені заходи, учена ступінь – учений ступінь, результати по показниках – результати за показниками, займає позицію – обстоює позицію, займає посаду – обіймає посаду, виключення складає – виняток становить, погляди учених співпадають – погляди вчених збігаються, взаємовідносини – взаємини (стосунки), відносини в колективі – стосунки (взаємини) у колективі, це протирічить – це суперечить, результати експеримента представлено на рисунку – результати експерименту подано на рисунку, приводити приклад – наводити приклад, відредагувати текст – зредагувати текст, вибрати до слова синоніми – дібрати до слова синоніми, підібрати епітети – дібрати епітети, у цілому – загалом, у даному випадку – у цьому випадку, у більшості – здебільшого, заслуговує високої оцінки – заслуговує на високу оцінку, відношення до навчання учнів – ставлення до навчання, вірну відповідь дали на питання – правильну відповідь дали на запитання, засвідчує про певний рівень – засвідчує певний рівень, в учнівських відповідях зустрічаються – в учнівських відповідях трапляються (простежуються, є), навчатися математиці – навчатися математики, кращий вчитель – найкращий учитель, задавати питання – спитати (запитати, поставити запитання), підняти проблему – порушити проблему, підняте питання – порушене питання, фахового терміну – фахового терміна, терміна проведення експеримента – терміну проведення експерименту, виконує велику роль – має велике значення, приймати до уваги – брати до уваги, прикласти зусилля – докласти зусиль, один учень із семидсяти – один учень із сімдесяти (сімдесятьох), поети-шестидесятники – поети-шістдесятники, у порівнянні з минулим роком – порівняно з минулим роком, лишній раз підтверджує – зайвий раз підтверджує, в першу чергу – насамперед, передовсім, експеримент проводився – експеримент проведено, в квітні місяці – у квітні, завідуючий кафедрою – завідувач кафедри, завідуючий відділом – завідувач відділу, недопустимо – неприпустимо та десятки ін.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Реалії сьогодення актуалізують необхідність посилення якості української наукової мови, однак доводиться констатувати, що вчені, аналізуючи проблеми взаємодії мови та соціального середовища, зв'язок між мовною нормою й конструюванням національної ідентичності, соціальної зумовленості мовного вибору, вивчаючи питання мовної стійкості та мовної толерантності, європейських засад мовної політики й перспектив їх використання в Україні тощо, невинувато мало уваги приділяють розгляду мовних явищ у магістерських наукових роботах з позицій екологічної лінгвістики, позаяк явища інтерферентних впливів російської мови, наявність мовних покручів у наукових текстах у контексті інших напрямів випускалися з уваги як другорядні.

Мовностилістичне студіювання наукових досліджень, виконаних магістрантами, засвідчує невисокий рівень мовної культури, тут простежуємо брак знань у ділянці нормативного українського наукового мовлення. Такий стан – наслідок розвитку радянського нормативізму, який проектував на активізацію процесу українсько-російської двомовності, штучне зближення далеко не близьких української та російської мов та націй, створення інтернаціонального лексичного фонду, що слугувало зросійщенню української мови, спричинило появу мовних штамів, росіянізмів, покручів, суржику, засилля термінів іншомовного походження. Іншими словами, втрати національно-мовного обличчя носіїв наукової мови. Тому завдання ЗВО – формувати у здобувачів установку й усвідомлену готовність щодо оволодіння законами українського наукового мовлення. Однією зі спроб розв'язати цю проблему є виокремлення в самостійну навчальну дисципліну «Сучасне українське наукове мовлення», вивчення якої варто пропонувати не тільки магістрам, а й студентам, що здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра, учням педагогічних коледжів, а також аспірантам, читання для майбутніх магістрів курсу за вибором з основ редагування наукового тексту та ін. Подальшого дослідження потребує розроблення стратегії формування національно-мовної особистості майбутнього вченого, пошук шляхів і засобів мовного опору русифікації української наукової мови, з'ясування рівня готовності студента-магістранта до продукування мовно довершених текстів наукового стилю в їх жанровому різноманітті (анотація, стаття, доповідь, відгук, рецензія, реферат, магістерська робота та ін.) та здатності редагувати науковий текст тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Англо-український учбовий словник. Одеса, 2000. 237 с.
- Білавич Г. Екологія українського наукового мовлення. Івано-Франківськ, 2019. 322 с.
- Білавич Г. Формування національно-мовної особистості як складник етнокультурного виховання в авторській школі «Тривіта» (Львів). Гірська школа Українських Карпат. 2016. № 15. С. 87–92.
- Екологія мови і мовна політика в сучасному суспільстві: Зб. наук. праць. Київ: Видавн. дім Д. Бураго, 2012. 376 с.
- Мірченко М. В. Основи екології української літературної мови: проблеми, можливості, перспективи. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». 2014. Серія «Філологічна». Випуск 50. С. 16–19.
- Семенов О. М. Культура української мови: Навч. посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 216 с.
- Сербенська О. Сучасна українська термінологія і проблеми екології мови. [Електронний ресурс]. Режим доступу: tc.terminology.lp.edu.ua/TK.../TK_wisnyk453_serbenska.ht.
- Fill A. Ecolinguistics. State of the Art 1988. The Ecolinguistics Reader: Language, Ecology and Environment / ed. by A. Fill, P. Muhlhausler. L. ; N.-Y. : Continuum, 2001. P. 43–54.
- Haugen E. The Ecology of language. The ecolinguistics Reader. Language, Ecology and Environment / [ed. by A. Muhlhausler]. L. ; N.-Y. : Continuum, 2001. P. 57–66.

REFERENCES

- Anhlo-ukrainskyi uchbovyi slovnyk [English-Ukrainian educational dictionary] (2000). Odesa.
- Bilavych, H. (2019) Ekolohiia ukrainskoho naukovooho movlennia [Ecology of Ukrainian scientific speech]. Ivano-Frankivsk.
- Bilavych, H. (2016) Formuvannia natsionalno-movnoi osobystosti yak skladnyk etnokulturnoho vykhovannia v avtorskii shkoli «Tryvita» (Lviv) [Formation of national-linguistic personality as a component of ethnocultural education in the author's school «Trivita» (Lviv)]. Hirska shkola Ukrainykh Karpat - Mountain school of the Ukrainian Carpathians, 15, 87–92.
- Ekolohiia movy i movna polityka v suchasnomu suspilstvi: Zb. nauk. Prats [Ecology of language and language policy in modern society] (2012). Kyiv: Vydavn. dim D. Buraho.
- Mirchenko, M. V. (2014) Osnovy ekolohii ukrainskoi literaturnoi movy: problemy, mozhlyvosti, perspektyvy [Fundamentals of ecology of the Ukrainian literary language: problems, opportunities, prospects]. Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia» – Scientific notes of the National University «Ostroh Academy». Seria «Filolohichna», 50, 16–19.
- Semenoh, O. M. (2010) Kultura ukrainskoi movy: Navch. Posibnyk [Culture of the Ukrainian language]. Kyiv: VTs «Akademiia».
- Serbenska, O. (2018) Suchasna ukrainska terminolohiia i problemy ekolohii movy [Modern Ukrainian terminology and problems of language ecology]. URL: tc.terminology.lp.edu.ua/TK.../TK_wisnyk453_serbenska.ht.
- Fill, A. (2001) Ecolinguistics. State of the Art 1988. The Ecolinguistics Reader: Language, Ecology and Environment / ed. by A. Fill, P. Muhlhausler. L. ; N.-Y. : Continuum, 43–54.
- Haugen, E. (2001) The Ecology of language. The ecolinguistics Reader. Language, Ecology and Environment / [ed. by A. Muhlhausler]. L. ; N.-Y. : Continuum, 57–66.

Статтю подано до редколегії 25.08.2020 р.
Рекомендовано до друку 09.09.2020 р.